

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIA Z PLASTYKI W KLASACH 4 - 7

SKŁADNIKI OCENY ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

1. Oceny za prace plastyczne obowiązkowe (lekcyjne)

- a) ocena niedostateczna – za niewykonanie pracy plastycznej (mimo obecności ucznia na lekcji)
- b) ocena dopuszczająca – za rozpoczętą pracę, ale nie przedstawioną do oceny
- c) za przedstawioną do oceny pracę lekcyjną – ocena nie niższa niż 3 (wykluczona ocena niedostateczna i dopuszczająca)
- d) ocena dostateczna – za pracę ogólnie zgodną z założeniami lekcji (temat, problem plastyczny), ale zawierającą błędy formalne, niestaranną, wykonaną niewłaściwą techniką, lub nieskończoną.
- e) ocena dobra – za pracę zgodną z założeniami lekcji (temat, problem plastyczny), wykonaną raczej starannie, zawierającą niewiele błędów formalnych (zależnie od stopnia trudności problemu plastycznego).
- f) ocena bardzo dobra – za pracę skończoną, zgodną z założeniami lekcji, nie zawierającą błędów formalnych, wykonaną starannie i samodzielnie, poprawną kompozycyjnie, z użyciem właściwej (zalecanej lub wybranej) techniki plastycznej,
- g) ocena celująca – za pracę zgodną z założeniami lekcji, wykonaną samodzielnie, bezbłędną formalnie, odznaczającą się twórczym i oryginalnym rozwiązaniem problemu plastycznego.

Przy ocenie prac wytwórczych w szczególności brany jest pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków, wynikających ze specyfiki tego przedmiotu: aktywne uczestnictwo w zajęciach, przynoszenie na lekcje odpowiednich materiałów i przyborów, efektywne gospodarowanie materiałami i czasem przeznaczonym na ćwiczenia praktyczne.

2. Oceny dodatkowe otrzymuje uczeń za:

- a) dodatkowe prace wytwórcze wykonane samodzielnie w domu,
- b) prace konkursowe,
- c) własny katalog prac wykonanych w przeciągu roku szkolnego na lekcjach plastyki,
- d) informacje i zdjęcia ciekawych miejsc, zabytków, dzieł prezentowanych na wystawach, w muzeach, galeriach (z wycieczek, wyjazdów rodzinnych, itp.)

3. Oceny z wiedzy o sztuce

- a) za odpowiedź wyczerpującą na pytanie lub wykraczającą poza zakres materiału danej klasy – ocena bardzo dobra lub celująca.
- b) oceny z prac pisemnych (ćwiczenia, karty pracy, krzyżówki).

4. Oceny za aktywność

- a) częste zgłaszanie się i udzielanie poprawnych odpowiedzi,

- b) rozwiązywanie zadań dodatkowych podczas lekcji,
- c) aktywną pracę w grupie,
- d) korzystanie z dodatkowych, przyniesionych przez ucznia źródeł informacji lub pomocy dydaktycznych.

Na ocenę śródroczną i roczną mają wpływ wszystkie wymienione wyżej czynniki. Są one uporządkowane według ich znaczenia przy ustalaniu oceny, tzn. największe znaczenie mają wytwory praktycznej działalności ucznia, następnie wiadomości, ćwiczenia, aktywność na lekcji, zadania itd.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

CELUJĄCY

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada zasób wiedzy określony programem nauczania. Umiejętnie organizuje własny warsztat pracy. Wykorzystuje wiedzę plastyczną i nabyte umiejętności w nowych sytuacjach poznawczych. Wykazuje pomysłowość w odpowiednim doborze materiałów i narzędzi, wprowadza ciekawe rozwiązania plastyczne, wykazuje zaangażowanie i twórczą inicjatywę w działaniach grupowych. Pracuje systematycznie, jest zawsze przygotowany, aktywny na lekcjach, oddaje kompletne i starannie wykonane prace oraz ćwiczenia plastyczne. Dodatkowo uczestniczy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach plastycznych i wykonuje dodatkowe zadania z własnej inicjatywy, wykorzystując wiedzę i umiejętności przyswojone na plastyce.

BARDZO DOBRY

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres treści określonych programem nauczania. Samodzielnie, starannie i na ogół systematycznie wykonuje prace i ćwiczenia plastyczne, zgodnie z założeniami lekcji i przedkłada je do oceny. Dbą o właściwy dobór materiałów i narzędzi pracy. Pracuje aktywnie i twórczo. Wykazuje zaangażowanie, pomysłowość, mobilizację w pracy, dociekliwość twórczą, dbałość o czytelność i estetykę pracy.

DOBRY

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował treści najważniejsze w strukturze przedmiotu w zakresie wymagań zawartych w podstawie programowej, potrafi wykorzystać w praktyce zdobytą wiedzę i umiejętności. Zwykle przynosi na lekcje potrzebne materiały i dba o estetykę swojego miejsca pracy. Przejawia aktywność w działaniach indywidualnych i grupowych, wkłada dużo wysiłku w wykonywane zadania. Stara się dbać o estetykę swoich prac i przedkłada je do oceny. Świadomie wykorzystuje środki plastyczne i stosuje różnorodne techniki plastyczne.

DOSTATECZNY

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który przyswoił podstawowe wiadomości oraz najprostsze umiejętności. Bywa nieprzygotowany do lekcji, nie zawsze utrzymuje porządek w miejscu pracy i oddaje większość zadanych prac praktycznych.

Wykonywane prace nie są zgodne z założeniami lekcji. Posługuje się wybranymi środkami wyrazu plastycznego i stosuje proste techniki plastyczne. Uczeń powinien samodzielnie wykonywać łatwe ćwiczenia, a także współpracować w grupie i podejmować próby twórczości plastycznej.

DOPUSZCZAJĄCY

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który ma duże braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych w podstawie programowej, ale z szansą ich wypełnienia przy pomocy nauczyciela. Nie jest aktywny na lekcji, posiada ciągłe braki w organizacji stanowiska pracy, często jest nieprzygotowany, prace praktyczne wykonuje niedbale bez zaangażowania i niezgodne z założeniami lekcji. Nie kończy prac i nie przedkłada ich do oceny.

NIEDOSTATECZNY

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotu. Przychodzi do lekcji nieprzygotowany, odmawia wykonywania zadań praktycznych i teoretycznych, przeszkadza w prowadzeniu lekcji, ostentacyjnie wyraża lekceważący stosunek do przedmiotu, nauczyciela, opuszcza lekcje bez usprawiedliwienia. Nie wykazuje chęci poprawy.

Uczeń który w sposób nieusprawiedliwiony opuścił ponad 50% zajęć może nie być klasyfikowany z przedmiotu.

Punkty uzyskane z wiedzy o sztuce przeliczane są na stopnie wg następującej skali:

100 % - 95%	celujący
94 % - 84 %	bardzo dobry
83 % - 68 %	dobry
67 % - 51 %	dostateczny
50 % - 31 %	dopuszczający
30 % i mniej	niedostateczny

Dostosowania wymagań edukacyjnych z plastyki dla uczniów z dysfunkcjami: – uwzględnianie trudności ucznia.

Realizowanie haseł programowych na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych z indywidualnym podejściem do ucznia:

- cierpliwe udzielanie i kilkukrotne powtarzanie instrukcji wykonania,
- podpowiadanie różnych możliwości wykonania tematu pracy plastycznej,
- wspieranie, pomaganie, naprowadzanie, pokazywanie na przykładach,
- częste podchodzenie do ucznia i ukierunkowywanie jego działań,
- dzielenie ćwiczenia/zadania na etapy i zachęcanie do wykonywania ich krok po kroku,
- poświęcanie więcej czasu na opanowanie danej umiejętności,

- zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie ćwiczenia, aniżeli estetykę wykonania pracy plastycznej,
- ocenianie przede wszystkim stosunku ucznia do przedmiotu, jego chęci, przygotowania do zajęć.

Uwagi dodatkowe

- W półroczu uczeń może dwukrotnie zgłosić nieprzygotowanie przed lekcją, każde kolejne zostaje odnotowane w dzienniku. Nie zwalnia to jednak ucznia od pracy na lekcji, przyswojenia danego zakresu materiału, uzupełnienia ćwiczenia czy wykonania pracy.
- Niedokończone na zajęciach prace wytwórcze uczeń może samodzielnie dokończyć w domu i oddać w wyznaczonym przez nauczyciela terminie.
- Uczeń może uzyskać wyższą ocenę z pracy plastycznej w trybie i terminie uzgodnionym z nauczycielem.
- Uczeń nieobecny (usprawiedliwiony) w szkole w trakcie wykonywania zadania praktycznego jest zwolniony z jego realizacji. Jeżeli nieobecność ucznia jest dłuższa niż dwa tygodnie (więcej niż dwie lekcje), uczeń powinien niektóre (wybrane przez siebie) prace wykonać.
- Uczeń, który nie pracował na lekcji i nie wykonał pracy plastycznej lub nie usprawiedliwił swojej nieobecności w szkole jest obowiązany zaliczyć zadanie praktyczne w formie ustalonej z nauczycielem w wyznaczonym terminie. Niewykonanie tej pracy jest jednoznaczne z otrzymaniem za nią oceny niedostatecznej.
- Na dwa tygodnie przed Końcoworoczną Radą Klasyfikacyjną uczeń poinformowany zostaje o przewidywanej ocenie rocznej.

Tryb i warunki, w jakich uczeń może otrzymać ocenę wyższą niż ocena przewidywana:

- Uzyskanie wyższej oceny przewidywanej rocznej następuje wyłącznie na wyraźną i uzasadnioną prośbę ucznia, rodzica lub prawnego opiekuna i za zgodą nauczyciela,
- następuje po uzupełnieniu przez ucznia braków wskazanych przez nauczyciela,
- proces uzupełniania braków musi zakończyć się nie później niż na ostatniej, planowanej lekcji plastyki danego ucznia, przed terminem ostatecznego ustalania oceny śródrocznej i rocznej.

1. UCZNIOWIE O INTELIGENCJI NIŻSZEJ NIŻ PRZECIĘTNA

- podpowiadanie tematu pracy plastycznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności;
- pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie;
- podawanie poleceń w prostszej formie;
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć;
- częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu;
- dzielenie ćwiczenia/zadania na etapy i zachęcanie do wykonywania ich krok po kroku,
- poświęcanie więcej czasu na opanowanie danej umiejętności,
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych;
- wolniejsze tempo pracy;
- odrębne instruowanie dzieci.

2. UCZNIOWIE SŁABOWIDZĄCY

- podpowiadanie tematu pracy plastycznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- **właściwe umiejscowienie dziecka w klasie:**
 - * zapobiegające odblaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna,
 - * zapewniające właściwe oświetlenie oraz widoczność,
 - * umożliwiające dogodny dostęp do tablicy (możliwość łatwego podejścia, gdy uczeń nie rozpoznaje pisma ze swojego miejsca);
- udostępnianie tekstów w wersji powiększonej;
- ograniczanie wszelkich błyszczących powierzchni o niepożądanym odblasku;
- zachęcanie ucznia do korzystania z przyborów pisarskich o ciemnej, równomiernej kresce;
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań);
- częste zadawanie pytania- „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych;
- słowne objaśnianie wszystkiego co ma zrobić uczeń, aby w pełni mógł uczestniczyć w zajęciach;
- wolniejsze tempo pracy.

3. UCZNIOWIE SŁABOSŁYSZĄCY

- podpowiadanie tematu pracy plastycznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość,

dokładność)

- zapewnienie dobrego oświetlenia klasy oraz miejsca dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust;
- umożliwienie dziecku odwracania się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi;
- mówienie do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikanie gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji;
- dbanie o spokój i ciszę w klasie, eliminowanie zbędnego hałasu w czasie zajęć;
- upewnianie się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszające. W przypadku trudności zapewnienie mu dodatkowego wyjaśnienia, sformułowania inaczej polecenia, używając prostego, znanego dziecku słownictwa;
- dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia z wadą słuchu, który może mieć trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie (nie jest w stanie słuchać nauczyciela - co wymaga obserwacji jego twarzy - jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie);
- używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy (m.in. zapisanie nowego tematu)
- przygotowywanie uczniowi z niedosłuchem planu pracy na piśmie opisującego zagadnienia poruszane na lekcji;
- aktywizowanie dziecka do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy;
- zwracanie się do dziecka niesłyszącego, zadawanie pytań w celu zmobilizowania go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwienia mu lepszego zrozumienia tematu;

4. UCZNIOWIE Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ RUCHOWĄ

- podpowiadanie tematu pracy plastycznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- dostosowanie miejsca pracy m.in. tak, aby uczeń mógł przyjąć niemęczącą, prawidłową pozycję siedzącą;
- dostosowanie i zmodyfikowanie pomocy szkolnych tak, by uczeń mógł z nich w pełni korzystać;
- ograniczenie wymagań w zakresie kaligraficznym;
- jeśli uczeń ze znaczną niepełnosprawnością ruchową ma szczególne trudności z realizacją standardów wymagań związanych z umiejętnościami wykonawczymi, to część tych umiejętności powinna być przełożona z formy "potrafi wykonać" na "wie, jak wykonać";
- zachęcania dziecka do podejmowania częstych interakcji społecznych i zawierania przyjaźni;
- dawanie okazji do wykazywania się samodzielnością;
- budowanie adekwatnej samooceny i realistycznych aspiracji.

5. UCZNIOWIE Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

- podpowiadanie tematu pracy plastycznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;

- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- postrzeganie konkretnego ucznia bez presji wymogów programowych, z założeniem, że obowiązująca jest podstawa programowa, a nie wybrane przez nauczycieli programy nauczania;
- zredukowanie do niezbędnego minimum tematyki o wysokim stopniu abstrakcji;
- nauczanie oparte na konkretach, ciągłe odwoływanie się do doświadczenia dziecka
- stosowanie metod poglądowych:
 - * wykorzystywanie zasobów multimedialnych, ułatwiających skupienie uwagi;
 - * jak najczęstsze korzystanie z konkretów, okazów, obrazów, przedmiotów możliwych do bezpośredniego poznania, w drugiej kolejności ze słowa mówionego, zaś najrzadziej z tekstu do przeczytania;
 - * przedstawianie zagadnień na konkretnych przykładach odwołujących się do wydarzeń bliskich dziecku podczas omawiania treści o charakterze abstrakcyjnym, wymagających logicznego myślenia;
- stosowanie przystępnych instrukcji wykonania zadania - obrazkowej, obrazkowo - słownej, multimedialnej;
- troska o przystępność języka: instrukcje krótkie, jednoznaczne i zrozumiałe, zwięzłe i precyzyjne komunikaty słowne;
- dokładne instruowanie wstępne, ciągłe dostarczanie wskazówek w trakcie pracy, stosowanie powtórzeń, ograniczanie instrukcji słownych na rzecz słownopokazowych, ciągła kontrola działań ucznia;
- ciągłe upewnianie się, czy uczeń rozumie treść zadania;
- opracowanie zindywidualizowanych materiałów pozwalających uczniowi na wielostronne przyswajanie treści edukacyjnych w sposób interesujący i dostosowany do jego preferencji;
- umożliwianie pracy w małych grupach, korzystania ze wsparcia i kompetencji kolegów;
- stosowanie zasady stopniowania trudności - rozpoczynanie od rzeczy prostych;
- praca dydaktyczna, polegająca przede wszystkim na nauczaniu czynnościowym, opartym na działaniu ucznia, jego aktywności, zaangażowaniu, przeżywaniu, odkrywaniu i poznawaniu;
- ukazywanie związku między wiedzą nabywaną podczas zajęć, a jej praktycznym wykorzystywaniem w różnych sytuacjach życia codziennego;
- stwarzanie sytuacji pozwalających na systematyczne powtarzanie opanowanych umiejętności;
- wydłużenie czasu pracy lub skracanie zadań do niezbędnych elementów;
- zwracanie głównej uwagi na postęp, a nie wyłącznie efekty;
- branie pod uwagę możliwości ucznia, jego ograniczeń, zainteresowań, właściwego dla niego tempa pracy;
- wzmocnianie u ucznia poczucia własnej wartości w czasie zajęć w grupie i indywidualnych rozmów.

6. UCZNIOWIE Z AUTYZMEM

- podpowiadanie tematu pracy plastycznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie elementów rozpraszających;
- posadzenie ucznia blisko nauczyciela;
- zachowanie schematu pracy i stałości działań edukacyjnych (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);

- opracowanie planu zajęć i każdorazowe zapoznawanie z nim ucznia;
- wcześniejsze informowanie o zmianach np. w rozkładzie zajęć lekcyjnych;
- wyraźne zaznaczanie końca określonej aktywności, zadania, zanim przejdzie się do następnych;
- kierowanie poleceń indywidualnie do dziecka (zwracanie się do niego po imieniu; właściwe używanie zaimków osobowych Ja i Ty);
- podczas rozmowy używanie prostego i jednoznacznego języka; wyjaśnianie metafor i przenośni, wyrazów bliskoznacznych, żartów lub dowcipów użytych podczas prowadzenia lekcji; popieranie informacji słownej gestami, mimiką;
- uzupełnianie rysunkiem, zdjęciem, filmem lub modelem przekazywanych podczas lekcji treści abstrakcyjnych;
- dzielenie trudniejszego lub dłuższego zadania na kilka części;
- dostosowywanie pomocy dydaktycznych i treści zadań do zainteresowań ucznia;
- wykorzystywanie wąskich zainteresowań i fachowej wiedzy ucznia podczas prowadzenia lekcji;
- w sytuacji wzburzenia lub zdenerwowania umożliwienie pobytu w spokojnym, cichym miejscu np. bibliotece, gabinecie pedagoga;
- ignorowanie i niereagowanie na zachowania prowokacyjne. Dziecko powinno wykonać wyznaczone zadanie pomimo takich zachowań;
- częste przypominanie o normach i zasadach funkcjonowania społecznego oraz chwalenie i nagradzanie za ich przestrzeganie;
- opracowanie sposobów radzenia sobie z emocjami w kategorii akceptowane - nieakceptowane.

7. UCZNIOWIE Z ZESPOŁEM ASPERGERA

- podpowiadanie tematu pracy plastycznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- zachowywanie schematu pracy na lekcjach i stałości działań (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);
- trzymanie się tego, co jest przewidziane do realizacji. W sytuacji zmiany w planach konieczne jest uspokojenie, wyciszenie i pełne rzetelne uprzedzenie ucznia o planowanych zmianach. Zmiany muszą być wprowadzane uważnie i planowo, ale nie powinno się ich eliminować;
- eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych);
- zwrócenie uwagi (diagnoza) na możliwą nadwrażliwość ucznia na niektóre bodźce i odpowiednie reagowanie (np. nadwrażliwość słuchowa - zniżanie tonu głosu podczas rozmowy, wzrokowa - tworzenie stonowanych dekoracji w klasie itp.);
- kierowanie poleceń indywidualnie do ucznia, zwracanie się do niego po imieniu;
- robienie przerw między wypowiedzianymi zdaniem, tak by dać uczniowi możliwość ich przetworzenia; powtarzanie polecenia, sprawdzanie stopnia jego zrozumienia;
- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia;
- nieprzekazywanie zbyt wielu informacji, a gdy chodzi o polecenia, to wystarczy jedno, co da pewność jego wykonania przez ucznia (dla pewności, można poprosić, aby opisał je własnymi słowami);
- w razie potrzeby dyskretne zapisywanie (w dużym skrócie i jasnej formie) poleceń dla ucznia (do wykonania w danym dniu) w notesie, który ma na ławce;
- używanie krótkich zdań, prostego i jednoznacznego języka - podawanie jasnych instrukcji;
- przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej

- konkretny, popieranie ich tekstem pisany, obrazem, ilustracją, filmem;
- uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedostownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażeń wieloznacznych. Wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń - wrogość;
 - w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczanego na wykonywanie poszczególnych zadań;
 - dzielenie zadania na krótsze części;
 - dostosowanie pomocy dydaktycznych i zadań do zainteresowań ucznia;
 - wykorzystywanie wąskiej i fachowej wiedzy oraz zainteresowań ucznia podczas prowadzenia lekcji; umożliwianie uczniowi - w określonych sytuacjach, a nie zawsze, kiedy ma na to ochotę - mówienia o swoich pasjach i zainteresowaniach;
 - nie zakładanie, że uczeń nie słucha i nie uczestniczy w toku lekcyjnym jeżeli nie nawiązuje kontaktu wzrokowego, czy też siedzi bokiem do nauczyciela;
 - udzielanie uczniowi z dokładnej instrukcji dotyczącej poszczególnych czynności dnia codziennego, aby podołać wszystkim obowiązkom;
 - dostrzeganie, nazywanie i chwalenie wszelkich zachowań empatycznych i współczujących; otoczenie ucznia dyskretną opieką, gdyż może się on stać łatwym obiektem zaczepki, prowokacji swoich rówieśników;
 - praca nad poprawą u ucznia zachowań nieakceptowanych przez otoczenie; wyjaśnianie, jaką reakcję emocjonalną u odbiorców mogą one wywołać;
 - staranie o to, aby uczeń zawsze miał z kim wykonywać zadania grupowe i asymilował się ze środowiskiem w każdej sytuacji;
 - dawanie w czasie zajęć dydaktycznych możliwości rozładowywania złości i agresji przy wykorzystaniu akceptowalnych, ustalonych wcześniej metod alternatywnych;
 - rozwijanie w czasie lekcji umiejętności rozumienia innych ludzi, siebie i sytuacji społecznych oraz norm i wzorów interpersonalnych i kulturowych;

8. UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ

UCZNIOWIE Z DYSGRAFIA

- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- ograniczenie wymagań w zakresie kaligraficznym;

UCZNIOWIE Z DYSLEKSJĄ

- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- unikanie głośnego czytania przy całej klasie;
- kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń;
- zmniejszenie ilości zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy dziecka ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisanie;
- unikanie niezapowiedzianego wywoływania do odpowiedzi;

9. UCZNIOWIE Z AFAZJĄ

UCZNIOWIE Z AFAZJĄ RUCHOWĄ

- podpowiadanie tematu pracy plastycznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- umożliwianie wielozmysłowego poznawania treści słów, łączenie słów/nazw z konkretnymi zabawkami, przedmiotami lub obrazkami;
- zezwalanie na jak najczęstsze wypowiedzianie się;
- motywowanie (nie zmuszanie) do wypowiedziania się;
- stwarzanie spokojnej atmosfery w trakcie wypowiedzi ustnych; nie pospieszanie - wydłużanie czasu odpowiedzi ustnej;
- uwzględnianie problemów z wymową i artykulacją w czasie wypowiedzi;
- akceptowanie gestów, min, których dziecko używa w celach komunikacyjnych;
- umożliwianie uzupełniania wypowiedzi ustnej zapisem;
- niewymaganie odpowiadania pełnym zdaniem;
- podpieranie wiadomości podawane słuchowo danymi wzrokowymi;
- formułowanie krótkich instrukcji, w postaci konkretnych pytań lub poleceń. (powtarzanie ich w razie potrzeby);
- pomaganie w odczytywaniu podczas lekcji poleceń i instrukcji;
- zauważanie i nagradzanie wszelkich form aktywności słownej lub bezsłownej zmierzającej do nawiązania przez dziecko kontaktu z otoczeniem.

UCZNIOWIE Z AFAZJĄ CZUCIOWĄ

- podpowiadanie tematu pracy plastycznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- podczas mówienia do klasy, utrzymywanie z dzieckiem kontaktu wzrokowego;
- wydawanie prostych poleceń, pozostawianie dziecku czasu na przetworzenie usłyszanego komunikatu; - upewnianie się, czy dziecko zrozumiało polecenie, w razie konieczności powtarzanie go;
- zadawanie jasno sformułowanych pytań, wymagających jednoznacznej odpowiedzi; przygotowywanie dla dziecka notatek, które są konkretne i napisane prostym językiem lub ksero z zaznaczonymi najważniejszymi treściami;
- stosowanie podczas lekcji materiałów poglądowych - nowe wiadomości podawane tylko w formie werbalnej mogą być dla dziecka niezrozumiałe.